

เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน **ทางสายกลาง** โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจ

ในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และ
ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน
ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล
และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ
กว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม
จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในโอกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัส
อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่
เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เพื่อแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและ
ประชาชนโดยทั่วไป

“

เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า *Sufficiency Economy*
...คำว่า *Sufficiency Economy* นี้ ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ.
จะมีได้อย่างไร เพราะว่า เป็นทฤษฎีใหม่
...*Sufficiency Economy* นั้น ไม่มีในตำรา
เพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่...
และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่า
เราก็สามารถที่จะไปปรับปรุง หรือไปใช้หลักการ
เพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น.

”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒

“

...อันนี้เคยบอกว่า **ความพอเพียง**นี้ไม่ได้หมายความว่า
ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง
จะต้องทอผ้าใส่เอง. อย่างนั้นมันเกินไป
แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ
จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร.
บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ
ก็ขายได้ แต่ขายในที่ที่ไม่ห่างไกลเท่าไร
ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...

”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

๔ ธันวาคม ๒๕๔๐

๒

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

ก การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มีหลักพิจารณาอยู่ด้วยกัน ๕ ส่วน ดังนี้

๑. **กรอบแนวคิด** เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่**ควรจะเป็น** โดยมีพื้นฐานมาจาก**วิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย** สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็น**การมองโลก**เชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อ**ความมั่นคงและความยั่งยืน**ของการพัฒนา

๒. **คุณลักษณะ** เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ใน**ทุกระดับ** โดยเน้นการปฏิบัติบน**ทางสายกลาง** และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

๓. **คำนิยาม** ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะ พร้อมๆ กัน ดังนี้

□ **ความพอประมาณ** หมายถึง **ความพอดี** ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

□ **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

□ **การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

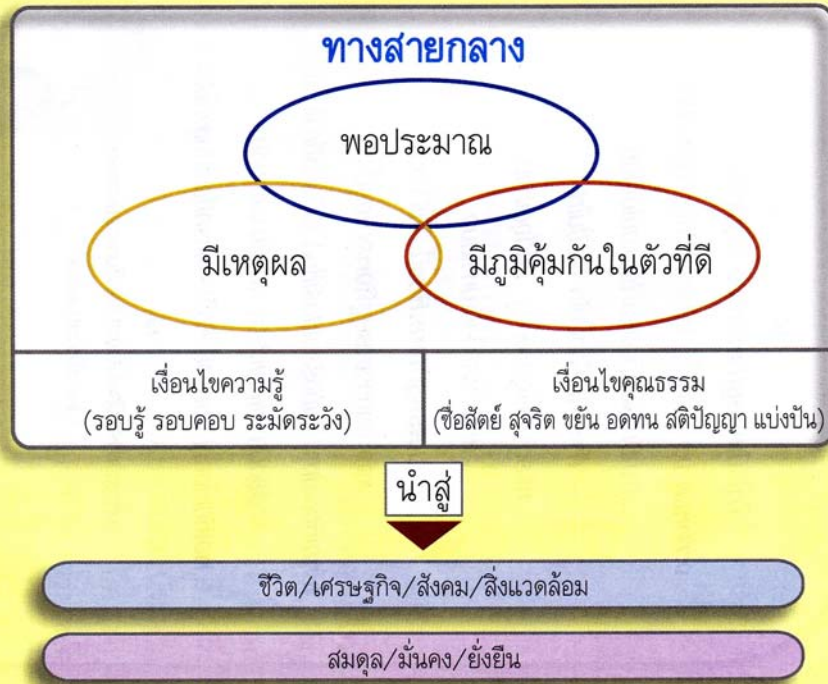
๔. เจื่อนใจ การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

□ **เจื่อนใจความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

□ **เจื่อนใจคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ และไม่ตระหนี่

๕. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๘๘

ถ้าไม่มี**เศรษฐกิจพอเพียง** เวลาไฟดับ...
จะทั้งหมด จะทำอย่างไร. ที่ที่ต้องใช้ไฟฟ้าก็ต้องแย่งไป.
...หากมี**เศรษฐกิจพอเพียง**แบบไม่เต็มที่
ถ้าเรามีเครื่องปั่นไฟ ก็ใช้ปั่นไฟ
หรือถ้าชั้นโบราณกว่า มีดก็จุดเทียน
คือมีทางแก้ไขปัญหาเสมอ.
...ฉะนั้น**เศรษฐกิจพอเพียง**นี้ ก็มีเป็นขั้นๆ
แต่จะบอกว่า**เศรษฐกิจพอเพียง**นี้
ให้**พอเพียง**เฉพาะตัวเองร้อยเปอร์เซ็นต์ นี่เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้.
จะต้องมีการแลกเปลี่ยน ต้องมีการช่วยกัน.
...**พอเพียง**ในทฤษฎีหลวงนี้ คือให้สามารถที่ดำเนินงานได้.

๘๙

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒

๓

เศรษฐกิจพอเพียงกับ ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

๖ เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง ในระดับต่างๆ **อย่างเป็นขั้นต่อน** โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่างๆ โดยอาศัยความพอประมาณ และความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี

เศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายกว้างกว่าทฤษฎีใหม่ โดยที่ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดที่ขับเคลื่อนหลักการและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ ในขณะที่ แนวพระราชดำริเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรอย่างเป็นขั้นตอนนั้น เป็นตัวอย่างการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรมเฉพาะในพื้นที่ที่เหมาะสม

ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ อาจเปรียบเทียบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีอยู่ ๒ แบบ คือ แบบพื้นฐาน กับแบบก้าวหน้า ได้ดังนี้

ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว
โดยเฉพาะเกษตรกร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน
เทียบได้กับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๑ ที่มุ่งแก้ปัญหาของเกษตรกร
ที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ ต้องพึ่งน้ำฝนและประสบความเสี่ยง
จากการที่น้ำไม่พอเพียง แม้กระทั่งสำหรับการปลูกข้าว
เพื่อบริโภค และมีข้อสมมติว่า มีที่ดินพอเพียงในการขุดบ่อ
เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าว จากการแก้ปัญหาความเสี่ยง
เรื่องน้ำ จะทำให้เกษตรกรสามารถมีข้าวเพื่อการบริโภค
ยังชีพในระดับหนึ่งได้ และใช้ที่ดินส่วนอื่นๆ สนองความ
ต้องการพื้นฐานของครอบครัว รวมทั้งขายในส่วนที่เหลือ
เพื่อมีรายได้ที่จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ไม่สามารถผลิต
เองได้ ทั้งหมดนี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดขึ้น
ในระดับครอบครัว

อย่างไรก็ตาม แม้กระทั่ง ในทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๑
ก็จำเป็นที่เกษตรกรจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน
ราชการ มูลนิธิ และภาคเอกชน ตามความเหมาะสม

ความพอเพียงในระดับชุมชนและระดับองค์กร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุม ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๒ เป็นเรื่องของการสนับสนุนให้ เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ หรือ การที่ธุรกิจต่างๆ รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ กล่าวคือ เมื่อสมาชิกในแต่ละครอบครัวหรือองค์กร ต่างๆ มีความพอเพียงขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้นแล้วก็จะ รวมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือกันสร้างประโยชน์ให้แก่กลุ่มและ ส่วนรวมบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกำลังและความสามารถของตน ซึ่งจะสามารถทำให้ชุมชนโดยรวมหรือเครือข่ายวิสาหกิจนั้นๆ เกิดความพอเพียงในวิถีปฏิบัติอย่างแท้จริง

ความพอเพียงในระดับประเทศ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๓ ซึ่งส่งเสริมให้ชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร สถาบันวิจัย เป็นต้น

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในลักษณะเช่นนี้ จะเป็นประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนา หรือร่วมมือกันพัฒนา ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่ซึ่งประกอบด้วยชุมชน องค์กร และธุรกิจต่างๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง กลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันได้ในที่สุด

“

...ขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยทออยู่ทอกิน
มีความสงบและทำงานตั้งอธิษฐาน ตั้งปณิธาน
ในทางนี้ ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบทออยู่ทอกิน
ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่ที่มีความทออยู่ทอกิน มีความสงบ
เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความทออยู่ทอกินนี้ได้
เราก็จะยอดยิ่งยอดได้...

ฉะนั้นถ้าทุกท่านซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความคิดและมีอิทธิพล
มีพลังที่จะทำให้ผู้อื่น ซึ่งมีความคิดเหมือนกัน
ช่วยกันรักษาส่วนรวมให้อยู่ดีกินดีพอสมควร
ขออย่าทอควร ทออยู่ทอกิน มีความสงบ
ไม่ให้คนอื่นมาแย่งคุณสมบัตินี้จากเราไปได้
ก็จะเป็นของขวัญวันเกิดที่ถาวร ที่จะมีคุณค่าอยู่ตลอดกาล

”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒

การสร้างขบวนการขับเคลื่อน เศรษฐกิจพอเพียง

ส านักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอให้ริเริ่ม
การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อ
สานต่อความคิดและเชื่อมโยงการขยายผลที่เกิดจากการ
นำหลักปรัชญาฯ ไปใช้อย่างหลากหลาย รวมทั้งเพื่อ
จุดประกายให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่
การยอมรับ และการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
ในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง

“

...ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น
เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน
ด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา
เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว
จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป
...การถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญ ให้ค่อยเป็นไปตามลำดับ
ด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น
ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว
และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์...

”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๗

จากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของ พระองค์ นับตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ เป็นต้นมา จะพบว่าพระองค์ท่าน ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของ การพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ การรู้จัก ความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน ที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตาม หลักวิชา ตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นที่รู้จักกันภายใต้ชื่อว่า **เศรษฐกิจพอเพียง**

สศช. จึงได้อัญเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่างๆ มาร่วมกันกลั่นกรองพระราชดำรัสฯ สรุปลงเป็นนิยาม **ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง** และได้อัญเชิญมาเป็นปรัชญา นำทางในการจัดทำ **แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ และ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐** เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับ มีความเข้าใจและนำไปประกอบการดำเนินชีวิต

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายหลัก เพื่อสร้างเครือข่ายเรียนรู้ให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นกรอบความคิด เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตลอดจน เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยในทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้ ประชาชนทุกคนสามารถนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างเหมาะสม และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐาน ของเศรษฐกิจพอเพียง

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างฐานรากทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็งรักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากรในมิติต่างๆ ตลอดจนสามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างรู้เท่าทัน และนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทย

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นในลักษณะ
เครือข่ายและการระดมพลังจากทุกภาคส่วน ได้แก่

- (๑) เครือข่ายด้านผู้นำทางความคิด
- (๒) เครือข่ายด้านประชาสังคม
- (๓) เครือข่ายด้านสื่อมวลชนและประชาชน
- (๔) เครือข่ายด้านสถาบันการศึกษาและเยาวชน
- (๕) เครือข่ายด้านองค์กรภาคธุรกิจเอกชน
- (๖) เครือข่ายด้านองค์กรภาครัฐ
- (๗) เครือข่ายด้านวิชาการ
- (๘) เครือข่ายด้านสถาบันการเมือง

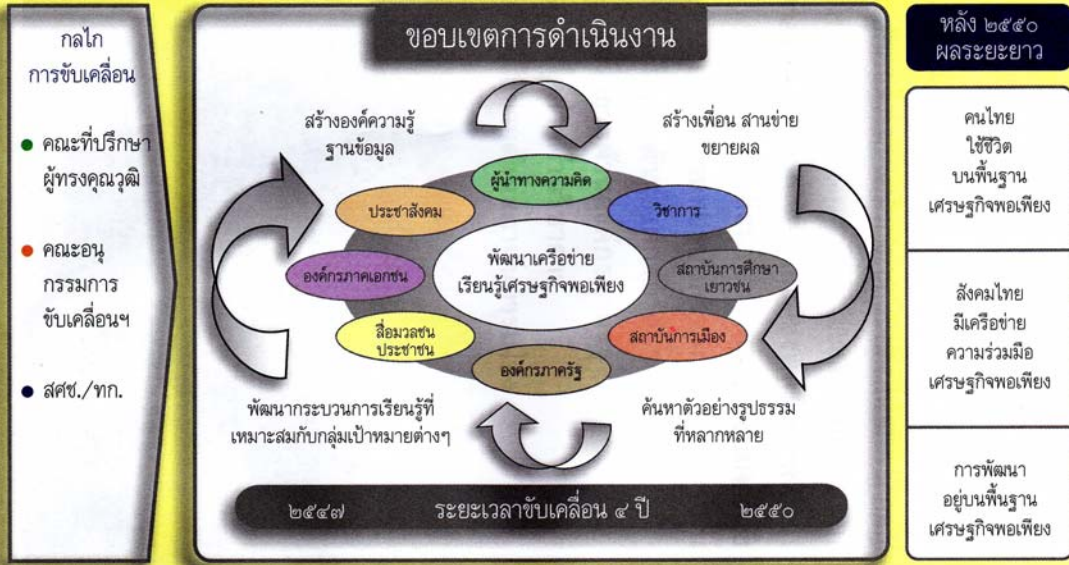
ทั้งนี้ แกนกลางขับเคลื่อนมี ๓ ระดับ ได้แก่
คณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อน
เศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียงและ
ธนาคารสมอง ในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับสำนักงาน
ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (ทก.) ทำหน้าที่สำนักงาน

เลขานุการปฏิบัติงานในการขับเคลื่อน และจะทูลเกล้า
ทูลกระหม่อมถวายผลการดำเนินงาน เพื่อเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัย
เฉลิมพระชนมพรรษา ครบรอบ ๘๐ พรรษา ในเดือน
ธันวาคม ๒๕๕๐

แนวคิดและขอบเขต การดำเนินงานขับเคลื่อน

ขั้นตอนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ระยะเวลา ๒๕๔๗ - ๒๕๕๐

